

УДК 811.111'42

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/32.214670>

Катерина ОГІЄНКО,
orcid.org/0000-0002-4963-3269

кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов з латинською та українською мовами
Державного закладу «Луганський державний медичний університет»
(Рубіжне, Луганська область, Україна) *k.ogijenko@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ “DISEASE” У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПІСЕННОМУ ДИСКУРСІ

Стаття присвячена дослідженню змісту та структури концепту DISEASE, вербалізованого засобами англійської мови в пісенному дискурсі. Актуальність цієї розвідки визначається тим, що когнітивно-дискурсивний підхід є стрижневим у сучасному мовознавстві, а концепт DISEASE посідає пріоритетне місце в загально-людській картині світу.

Огляд наявних публікацій показав, що сучасні науковці вивчали особливості вербалізації зазначеного концепту в медичному та фармацевтичному дискурсі, художніх творах, діалектному мовленні та з урахуванням національно-культурної специфіки. Проте комплексних праць, що розглядають особливості вербалізації та функціонування концепту DISEASE в пісенному дискурсі, немає.

За допомогою когнітивно-дискурсивного підходу в роботі висвітлено специфіку вербалізації концепту DISEASE як відкритої багатогранної одиниці людської свідомості, що конструюється в полі сучасного англо-мовного пісенного дискурсу і репрезентує, з одного боку, індивідуальний, а з іншого – загальносуспільний досвід, пов'язаний із тлумаченням стану хвороби у свідомості носіїв англійської мови.

У результаті проведеного аналізу зробленої вибірки ми з'ясували, які функціонально-семантичні моделі характерні для лексеми “disease”, їх кількісну реалізацію. У розвідці ми показали, що цій лексемі притаманні чотири моделі, а саме: номінативна, атрибутивна, предикативна та прийменникова, серед яких атрибутивна та предикативна найбільш поширені. Порівняння отриманих прикладів з даними словника колокацій англійської мови показало, що в пісенному дискурсі сполучуваність лексеми значно багатша та розмаїта.

Ми також простежили, що ті самі словосполучення можуть уживатися як у прямому, так і в переносному значеннях, відмінність між якими є досить суттєвою.

Серед накреслених перспектив подальших досліджень – вивчення образної складової частини концепту (метафорична сполучуваність) та гіперонімічно-гіпонімічних зв'язків.

Ключові слова: концепт, хвороба, картина світу, лінгвокультура, функціонально-семантична модель, пісенний дискурс.

Kateryna OHIENKO,
orcid.org/0000-0002-4963-3269

Ph. D. in Philology,
Senior Lecturer at the Department of Foreign, Latin and Ukrainian Languages
State Establishment “Luhansk State Medical University”
(Rubizhne, Luhansk region, Ukraine) *k.ogijenko@gmail.com*

PECULIARITIES OF VERBALIZATION OF CONCEPT “DISEASE” IN MODERN ENGLISH SONG DISCOURSE

The article is devoted to the investigation of the content and structure of the concept DISEASE verbalized by means of the English language in song discourse. The topicality of this work is determined by the fact that today cognitive-discursive approach is considered to be pivotal, whereas concept DISEASE takes the leading place in the world picture of the whole humanity.

The analysis of recent publications showed that contemporary scientists studied the peculiarities of verbalization of the specified concept in medical and pharmaceutical discourse, belles-lettres, dialects and taking into account national and cultural specificity. Nevertheless, there are no comprehensive publications which depict special features of verbalization and functioning of the concept DISEASE in song discourse.

Being guided by cognitive-discursive approach, we described the peculiarities of the verbalization of the concept DISEASE as an open versatile unit of human consciousness which constructs in the field of modern English song discourse and, on the one hand, represents individual experience and, on the other hand, general human experience connected with the interpretation of the state of disease in the consciousness of native speakers of English.

Having analyzed our sample, we found out which functional and semantic models are typical for the lexeme “disease” and their quantitative realization. In the article we showed that four models are characteristic for this lexeme – nominative,

attributive, predicative and prepositional, among which attributive and predicative ones are the most numerous. The comparative analysis of the received examples and the data from Online Collocation Dictionary revealed that the collocations in the song discourse are richer and more various.

We also observed that the same collocations can be used both in direct and indirect meaning, though the distinctions between them are essential.

In this article we also outlined the prospects of further investigations, namely the research of metaphoric collocations of the concept and hypernymic and hyponymic connections.

Key words: *concept, disease, world picture, linguoculture, functional and semantic model, song discourse.*

Постановка проблеми. Робота є спробою дослідження специфіки вербалізації концепту DISEASE / ХВОРОБА в сучасному англomовному пісенному дискурсі крізь призму антропоцентризму. Актуальність наукової розвідки визначається, по-перше, пріоритетним місцем концепту DISEASE в картині світу людства взагалі, а не лише окремої етнокультурної спільноти (як наслідок пандемії COVID-19), а по-друге, застосуванням когнітивно-дискурсивного підходу як стрижневого в сучасній лінгвістиці, що дозволяє компліментарно вирішувати численні проблеми, пов'язані з отриманням, обробкою, експлікацією й оперуванням знаннями в мисленні людини та її комунікативній діяльності. Дослідження концепту DISEASE в цій площині допоможе поглибити наші знання про принципи його функціонування, метафоризацію та структурну організацію.

Аналіз досліджень. Лінгвоконцептологія як нова галузь виокремилась у складі когнітивної лінгвістики наприкінці 90-х рр. XX ст. Її метою став опис концептів і мовних засобів їхньої репрезентації.

У сьогоденній когнітивістиці аналіз концептів є магістральним епістемологічним напрямом, у руслі якого випрацювано загальні підходи до вивчення концепту (І. Шевченко), таксономію концептів (А. Мартинюк, А. Приходько (Приходько, 2008)), охарактеризовано сучасний стан концептуального аналізу (К. Абділкалик (Concept as the Main Research Object of Cognitive Linguistics, 2016), В. Карасик (Карасик, 2001), О. Селіванова (Селіванова, 2017), Й. Стернін (Стернін, 2001)).

Концепт ХВОРОБА як складне багатогранне явище вивчали з позицій семіотики, когнітології, лексикології, термінознавства, культурології, релігієзнавства, лексичної семантики. Особливості вербалізації зазначеного концепту у фармацевтичному дискурсі висвітлені у праці Г. Бурової, у діалектному мовленні – Н. Архіпової, у художніх творах – Т. Тамер'ян, Н. Толкачової. Національно-культурну специфіку концепту на матеріалі російської й англійської мов досліджено у працях Н. Некори, на матеріалі української та російської мов у медичному та художньому дискурсах у роз-

відках З. Дубінець (Дубінець, 2017), на матеріалі української, англійської та французької мов в етнолінгвістичному та лінгвопрагматичному аспектах у роботах О. Лабенко (Лабенко, 2019).

Мета статті – визначення змісту та структури концепту DISEASE як складової частини англomовної картини світу, його лінгвокогнітивних характеристик і особливостей функціонування в сучасній лінгвокультурі XX–XXI ст.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

– узагальнити підходи до аналізу концепту DISEASE;

– установити змістовні характеристики концепту DISEASE в картині світу представників англomовної лінгвокультури;

– моделювати концепт DISEASE як лінгвокультурний концепт, структурований поняттєвою, ціннісною й образною складовими частинами; показати єдність мовної да дискурсивної реалізації;

– визначити основні лексичні засоби вербалізації концепту DISEASE в сучасній англійській мові;

– дослідити семантичні характеристики лексем на позначення цього концепту.

Об'єктом дослідження є концепт DISEASE, вербалізований лексичними засобами англійської мови в пісенному дискурсі.

Предметом аналізу обрано лінгвокогнітивні характеристики концепту DISEASE, вербалізованого прямими і непрямими засобами англійської мови.

Картину світу, услід за В. Постоваловою (Постовалова, 1988: 21), трактуємо як вихідний глобальний образ світу, що лежить в основі світосприйняття людини, репрезентує сутнісні властивості світу в розумінні носіїв певної картини світу, становить результат усієї духовної активності людини. Картиною світу називають сукупність уявлень людини про дійсність, сформованих унаслідок її життєвого досвіду, або ж знання певного народу чи людства загалом про явища й процеси довкілля. Мовна картина світу є первинною, оскільки завдяки мові людина пізнає дійсність і себе, що знаходить відображення в індивідуальній картині світу, концептосфері представника певного етносу.

Мова слугує дзеркалом культури, людської психології і філософії. Відношення між культурою та мовою лежать у рамках опозиції частина/ціле. Мова виступає компонентом культури, але водночас є автономною стосовно культури загалом. Її можна розглядати як окремо від культури, так і в порівнянні з нею (Лабенко, 2019: 30).

У тлумаченні концепту спираємося на визначення О. Селиванової: концепт – інформаційна структура свідомості, різносубстратна, певним чином організована одиниця пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом синергетичної взаємодії психічних функцій свідомості: мислення, відчуттів, почуттів, інтуїції, – а також колективного позасвідомого (Селиванова, 2000: 112).

У трактуванні структури концепту спираємося на підхід Н. Жданової: структура концепту містить понятійну (основні й «історичні» ознаки, внутрішня форма), образну (узуальна метафорична сполучуваність, гештальт) та змістовну (парадигматичні, синтагматичні та словотвірні компоненти) складові частини (Жданова, 2006: 52).

Спираючись на низку сучасних словників (Collins Online English Dictionary, 2020; Oxford dictionary, 2020; Merriam Webster, 2020), можна виокремити такі визначення слова *хвороба*:

- відхилення від норми, порушення нормальних фізіологічних функцій тварин та рослин, особливо таке, яке продукує специфічні ознаки та симптоми або вражає певне місце та не є просто результатом травми чи пошкодження;
- відсутність (порушення) здоров'я, нездоров'я;
- пошкодження, руйнування;
- якість, звичка або схильність, які згубно впливають на людину чи групу людей, згубний розвиток (у соціальному інституті);
- *перен.* неприродне, надмірне захоплення чим-небудь, надзвичайний потяг до чогось;
- *застар.* турбота.

Окрім іменника *disease*, репрезентантами концепту є дієслово *to disease*, іменник *disease* як означення перед іншим іменником та дієприкметник *diseased*.

Матеріалом для нашої розвідки слугували тексти сучасних англomовних пісень із сайту <https://www.lyrics.com> (Lyrics containing the term: disease, 2020). Так, із 1 100 пісень ми зробили вибірку в 1 180 фраз, у яких концепт DISEASE вербалізується як у прямому, так і в переносному значеннях. Кількість словосполучень та колокацій, отриманих із цих фраз, є більшою (1 567), тому що одна фраза може містити кілька словосполу-

чень. Цифри в дужках показують частотність відповідних словосполучень у вибірці.

Виклад основного матеріалу. У нашій вибірці ми виокремили такі функціонально-семантичні моделі лексеми *disease*, як: **номінативна**, вербалізована суто іменником (N); **атрибутивна**, яка містить кілька моделей: прикметник + іменник, іменник + прикметник, іменник + неузгоджене означення, прикметник + прийменник + іменник (Adj + N, N + Adj, N + adjectival phrase, Adj + prep + N); **предикативна**, представлена моделями дієслово + (прийменник) + іменник, дієприкметник + (прийменник) + іменник, іменник + дієслово (V + (prep) + N, ПІ + (prep) + N, N + V); **прийменникова** модель прийменник + іменник (prep + N), де до уваги ми взяли прийменник *like*, а тому модель виглядає як *like (a) disease*.

Номінативна модель містить 37 прикладів, у яких суто констатується наявність хвороби, а 1 приклад – це звертання безпосередньо до своєї хвороби. Серед номінативних конструкцій особливо виділяються речення, які описують навколишній світ, його негаразди та проблеми, де лексема *disease* вживається поряд зі словами *alcohol, contamination, crime, death, drugs, famine, murder, pollution, starvation, war* (13): *Terror, famine, disease // Millions in poverty* (Kirk Franklin – Losing My Religion). Лексема *disease* часто трапляється в реченнях, де описуються жінки, які передають хвороби. Зазвичай це повні речення, які ми згадаємо пізніше, але одне речення з дублюванням підмета вважаємо доцільним віднести до цієї групи: *As you can see, girls, music, disease, heartbreak, they all go together* (Frank Zappa – Scrutinizer Postlude).

Близькими до номінативної моделі є речення на зразок *It/There + be + (a/the/sb's) / (no/not) + disease* (17 стверджувальних та 7 заперечних речень). Ще 14 речень будуються за схемою *It + be + disease*, де *it = insomnia / insanity / anxiety / addiction / sneezing / laugh / mind / heart : Insanity is my disease* (Devourment – Choking on Bile).

У межах **атрибутивної** моделі **Adj + N** можна виділити кілька груп залежно від семантичного значення прикметника. Моделі **N + Adj** та **N + adjectival phrase** є значно менш численними, тому їх приклади будемо наводити у відповідних групах моделі **Adj + N**.

Першими розглянемо *хвороби за місцем локалізації / ураженими органами*. Найчисленнішою є група хвороб, що передаються статевим шляхом (STDs): *STDs* (7), *social* (13), *venereal* (4), *genetic* (2), *gamete, sex, sexual, cock, birdie, disease of the tassel, blood, transactional, communicable, shame, unpronounceable disease. STD* у прямому

значенні – це статеві хвороби, яку часто ліричний герой підхопив від жінки. Такі хвороби є небезпечними – *A menace to society, a social disease* (Iron Maiden – Virus). У цій групі хотіли б згадати і хвороби, що передаються зі слиною під час контакту: *kissing disease* (мононуклеоз), *sucker disease* (герпес). *STD* у сполученнях із переносним значенням – це якась вада або риса, яка, на думку ліричного героя, передається статевим або генетичним шляхом: *Ay man I got a disease // (E) Damn what you catch? // (B) It's called broke, with no *** respect // (B) and it's a STD, but you ain't never gon' nut* (The Coup – Breathing Apparatus).

Окремо варто зазначити словосполучення *disease in your vein* (11), яке є синонімом венеричних захворювань: *I'm wrapped inside you, I'm wrapped around you // I am the disease in your vein* (Soil – Say You Will). У цих словосполученнях хвороба порівнюється з потоком, річкою, що перетікає, пробігає, ховається у венах: *In your veins it then shall hide* (Bloodbath – Draped in Disease), *Disease is flowing through my veins* (Biohazard – Disease), *Viral affliction racing in my vein* (Iniquity – Border into Shadow).

Другою виразною групою є захворювання нервової системи: *mental disease* (6), *disease of the mind* (5), *mind disease* (2), *mind with a disease inside*, *brain disease*, *nervous disease*, *crazy disease*, *a sudden memory disease*, *anxious disease*.

Хвороба серця, серцева хвороба – *heart disease* (10) – має абсолютно різні тлумачення за прямого та переносного значення. У прямому значенні це дійсно хворе серце (8 прикладів), супровідним симптомом може бути біль у серці, щодо хвороби можуть консультиватися з кардіологами (*heart doctors*), причиною може бути ожиріння, а наслідком – смерть. У переносному значенні – це кохання (2 приклади).

Хвороби інших систем є нечисленними: *gum disease* (3), *GI disease* (2), *lung disease* (2), *slime disease*, *mouth disease*, *trap disease*, *eye tripping disease*, *nasal disease*, а також *disease of eyes*, *disease of knees*, *disease up the ass*, *disease up the nose*. Крім того, хвороба може вразити одразу кілька органів: *our disease is systemic* (Impaled – Dead Inside).

Друга група, яку ми виокремлюємо, розкриває **походження хвороби**. Часто це штучні хвороби, створені людиною / урядом (нерідко в лабораторії) для винищення інших людей: *man-made disease* (4), *invented disease*, *diseases made in a laboratory*, *disease created by man*, *get rid of us by disease*. Рідше хвороба спричинена порушеннями в організмі (наприклад, *malfunction disease*), отрутою (наприклад, *poison disease*), самим організмом – автоімунні захворю-

вання (3) (*I am my own affliction // I am my own disease* (Switchfoot – Mess of Me)), або має надприродне походження (наприклад, *supernatural, storybook*). Природа хвороби може бути невідомою, незрозумілою: *strange* (12), *mystery*, *weird*, *sudden*. Відомою або невідомою може бути сама хвороба: *unknown disease, disease without a name, unchecked disease, what disease* (2, у питаннях), *this disease* (66), *some disease* (15), *every disease* (7), *any disease* (3), *known disease* (2), *learned disease*. Іноді хвороба уявна: *imaginary, platonic, utopian*. Назва хвороби може містити інформацію про країну, у якій її вперше відкрили або в якій спостерігається багато випадків цієї хвороби: *English* (2) (= рахіт), *British* (= нещастю), *Dutch* (деіндустріалізація економіки), *Irish* (= алкоголізм), *tropical*.

Третя група представлена означеннями, що показують **спосіб та можливість зараження**: *spreading* (6), *walking* (3), *contagious* (5), *infectious* (2), *viral, catching*. Один зі способів зараження, як ми вже згадували раніше, статевий, тому джерелом можуть бути жінки – *sweet-talking bar room ladies disease*.

Четверта група акцентує увагу на **темпоральних характеристиках хвороби**. Так, це можуть бути означення, які показують «вік» хвороби: *new* (21), *old* (5), *brand new* (3), *rusty*, *last*, *newer*, *the latest*. Є прикметники, що вказують на тривалість хвороби: *permanent*, *never-ending*, *everlasting*, *eternal*. І це хвороби, притаманні певним віковим категоріям або навіть цілим епохам: *teenage disease*, *childhood disease*, *disease of the age*, *disease of today*, *disease of the century*, *dreamer's disease* (2). *Dreamer's disease* – це хвороба, притаманна молоді, симптомами якої називають наполегливість, оптимізм, самовпевненість, слідування своїм мріям, байдужість до чужої думки, насолоду життям, віру в те, що ти отримаєш те, що сам даєш.

Наступна група містить **хвороби за ступенем розвитку**: *ripe* (2), *advanced*, *not the whole*, *full of disease* (3), *slow*; **змінюваністю**: *the same* (15), *another* (5), *other* (2), *different*, *unchanged*; **ступенем впливу та тяжкості**: *more disease* (2), *small*, *little*, *one man army of disease*, *big*, *great*, *the greatest*, *serious*, *pure*, *the blackest*. Навіть сама хвороба може бути хворою, що робить її ще більш тяжкою: *sick* (5), *ill*, *sickly*, *unhealthy*. Хвороба буває **безсимптомною, скритою**, у піснях це показано такими прикметниками: *disguised*, *secret*, *hiding*, *silent*. З іншого боку, акцент може бути на **особливості хвороби**: *special*, *unique*, *particular*.

Шоста група вказує на **ступінь поширеності хвороби територіально та частотно**: *common* (5), *rare* (2), *vast*, *interstate*, *disease for me*.

Інша група означень накреслює **наслідки, результат хвороби чи можливість вилікувати хворого**. З одного боку, це хвороби, які є руйнівними, вбивчими: *wasting* (2), *destroying*, *ruin*, *beating*, *killing*, *thug* (2). З іншого боку, невиліковні та смертельні хвороби – у медичних термінах: *chronic* (3), *terminal* (3), *malignancy*, *curable*, *incurable*, *cancerous*, *reoccurring*; у немедичних термінах: *deadly* (15), *the deadliest* (2, до речі, в одному із цих прикладів йдеться про СНІД), *death*, *deaded*, *undead*, *fatal* (7), *dark* (2), *virulent*, *hopeless*, *disease you won't beat*.

У цій групі детальніше зупинимося на описі СНІДу як невиліковної хвороби. Це не тільки смертельна хвороба, а й найхитріша: *To the most vicious and deadliest disease in history since cancer // To Acquired Immune Deficiency Syndrome* (Master P, E-40 – Back Against the Wall). Заразом СНІД згадується у 21 фразі, проте 6 із них побудовані як евфемізми: *It's a 4-letter word that you should fear* (The 2 Live Chew – Who's F Skin' Who), *Then 1981 began the modern Anomaly of Instant Disease Scares, origins always unknown* (Kyshera – Germ), *In France, a skinny man died of a big disease with a little name* (Prince – Sing "O" the Times).

Багато пісень присвячені **маніям та згубним звичкам**. Найчастіше це алкоголізм та наркоманія: *drug disease*, *liquor disease*, *spirit disease*, наприклад, *They seem to be in a state identical to that curious 20th century earth disease called hard drug abuse. // Dirty needles, // Gave me a disease*. (Rich Kids on LSD – Why); *We are the people that can find whatever you may need // If you got the money, honey we got your disease* (Guns N' Roses – Welcome to the Jungle). Деякі пісні навіть детально описують ці стани, проте ми їх зараз не згадуємо, оскільки вони ніяк не вербалізують концепт DISEASE. З розвитком цивілізації та технологій з'являються й нові хвороби: *industrial disease* (2), *holy plastic empire disease*, *atomic disease*, *metal disease*, *digital disease*, *internetic disease*, *video disease*, *IG disease* (instagram), *cattle call disease* (про людину, яка часто відвідує конкурси та залежить від думки журі).

В атрибутивній групі варто також згадати про **епонімічні клінічні терміни**: *Hansen's disease of pudendum*, *Lou Gehrig's disease*, *Alzheimer's disease*; звичайні **назви хвороб**, що містять у назві лексему *disease*: *pigeonhole disease*, *mad cow disease*, *crab disease* (lice), *feverish disease* (замість fever), *epileptic disease*, *schizophrenia disease*. Деякі назви хвороб є **оказіоналізмами**: *warm disease* (тобто сонячний удар), *dancing disease* (тобто чума, небезпечна хвороба), *bleeding disease* (тобто

кровотеча), *fear disease*, *disease of fear* (тобто фобія), *disease of confusion*.

У пісенному дискурсі трапляються згадки про **хвороби тварин** у прямому значенні: *animal's disease*, *dog's disease*, *a dog with disease*, *canine disease*. А словосполучення *human disease* із прямим та переносним значенням має зовсім різні трактування. У прямому значенні це хвороба, притаманна людині (у пісні йдеться про божевілля). За переносного значення, мається на увазі, що люди – це хвороба для планети.

Усі вищезазначені групи можна описати як фактичні, об'єктивні. Група прикметників, що виражають суб'єктивну думку, менша. Почнемо з **негативної оцінки хвороби** – жахлива: *horrible* (4), *terrible*, *awful*, *dreadful*, *diabolic*, *nasty*; погана, зла, неприємна, бридка: *bad* (7), *the worst* (3), *evil* (2), *dirty*, *sad* (2), *stupid*; *** (12), *damn* (2); *disgusting*; *dangerous*. За **позитивної оцінки** хвороба буває гарною: *good* (3), *better*, *the best*, *beautiful* (4), *divine* (2), *perfect* (3); улюбленою: *favourite* (4). Улюбленою хворобу названо в контексті кохання: *She's my favourite disease // Makes me crawl on my knees* (Bon Jovi – Too Much of a Good Thing).

Часто хвороба персоніфікується, тому означення характеризує її **рисами**: *violent* (2), *wicked*, *foul*, *the most vicious*, *insidious*, *treacherous* (2), *selfish*, *soulless*, *weaker*, *unkind*, *cruel*, *mocking*, *mighty*; *happy*, *friendly*.

Ще одна група, яку маємо на меті описати в атрибутивній моделі, має загальне тлумачення вади, гріха, відхилення від норми: **зроші, бідність, жадібність** – *broke disease* (2), *golden disease*, *greedy disease*; **кохання** – *love disease* (4), *lover's disease*, *liking disease*, *blind disease*, *soul disease* (2); **ненависть** – *hate disease*, *antisocial disease*, *disease of apartheid*; **думки, погляди** – *opinion disease*, *cultures disease*, *verbal disease*, *disease of character and attitude*; **музика** – *rock-n-roll disease*; **місто** – *neon heat disease*.

Особливого пояснення вимагає сполучуваність присвійних займенників із лексемою *disease*. Так, словосполучення *my disease* вживається 50 разів, але акцент на займеннику наявний лише в чотирьох прикладах. Словосполучення *your disease* має розподіл 31 на шість прикладів, *our disease* має розподіл 7 на один приклад. Присвійні займенники можуть підкреслити спільність усього у близьких людей: *Your breath, my breath // Your life, my life // Your disease, my disease* (If Walls Could Talk – Sweet Karma), або акцентувати на швидкому поширенні хвороби: *It's your disease // It's our disease // It's all diseased* (Hexadiode – Synchronicidal).

Прикметник *own* трапляється у 8 прикладах із дистрибуцією *my own / my very own / your own* (2) / *his own / her own / its own / their own disease*.

Атрибутивна модель **N + of disease** вміщує низку словосполучень із такими іменниками: *wake, incarnation, breed, seed, flower, cause* (3), *danger, path, plague, spread, wind; sign(s)* (3), *symptom, pain, growth, grip, smell; kind* (8), *type* (2), *state, point, form, phase, generations, case, history, list, part; fear; dose, injection, torrent, cup; discovery* (2), *knowledge, face; result, triumph* (2), *overload, scars, sword; healer, doctor* (2); *queen, prince; son, child; victim* (5), *host; decade; congress, eye; house*. Частина цих словосполучень мають пряме значення і не потребують пояснень, а метафоричний складник опишемо пізніше.

Атрибутивна модель **Adj + prep + N** нечисленна: *free from / of disease / disease free* (6), *devoid of disease, sick with disease, sick without disease, down with disease, refulgent with disease, immune to disease, prone to disease*.

У **предикативній** моделі спочатку зупинимось на моделі **V + (prep) + N**, до якої належать дев'ять груп.

1. Несути, передавати, поширювати хворобу: *spread* (42), *give* (15), *bring / bring on* (7), *contract* (6), *carry* (6), *fill sth / sb with* (6), *pass* (4), *inflict* (2), *bear, promote, push, slip, send, weed the world of, release, cast into, expose to, deliver, enable, smoke up* (про спалене листя), *flood with, seed, blow into mind, baptize blood with*. Несуть та передають хворобу або ліричний герой пісні (І), або жінки (у реп-піснях часто це повії). Також у текстах наявні іменники, що є похідними від відповідних дієслів: *carriers / bringers / bearer of disease*.

2. Створити хворобу: *create* (5), *breed* (3), *make* (2), *build, birth, develop, spray, bless with, summon*. До речі, *birth disease* та *bless with disease* вживаються в релігійному контексті – звернення ліричного героя до Бога.

3. Захворіти, заразитися: *get* (66), *catch* (19), *take (over)* (5), *fall into* (3), *lead to* (3), *fall back into* (2), *come down with* (2), *infest with* (3), *infect with* (9), *inject, harbour, give in to, pack, acquire, accept, come into, steal, put on garments of disease*.

Також хворобу можна купити чи продати, за неї можна заплатити або ризикнути – у контексті хвороби, яку підхопиш від повії: *pay for disease, sell disease* (3), *buy disease* (2), *risk (of getting) disease* (про незахищені статеві стосунки) (2): *When you entertain your men don't know the risk of getting disease* (Iron Maiden – 22 Acacia Avenue).

Хворобу можна (не) хотіти, (не) потребувати: *(don't) want disease* (12), *(don't) need disease* (4),

disease that we crave. Із заперечними реченнями все одразу зрозуміло – людина не хоче заразитися хворобою від іншої людини: *But I don't want this disease* (Sikth – Such the Fool). У стверджувальних реченнях є два варіанти: 1) ліричний герой має настільки глибокі та щирі почуття, що готовий розділити з коханою людиною все, навіть хворобу: *I want your ugly, I want your disease // I want your everything as long as it's free // I want your love* (Lady Gaga – Bad Romance); 2) кохана людина померла, а тому ліричний герой теж не бажає жити: *If there is disease in you // I want to have that disease too // "Cause if you'd die // Then I should die beside you* (The Ark – Disease). Іноді бажання і потреба протиставлені: *All I ever wanted // Not what I need // I had everything // It was my disease* (Angie Aparo – Love).

4. Мати хворобу, страждати від хвороби (навіть до смерті): *have* (19), *die from / of* (16), а також зауважимо *dead from disease, suffer from* (7), *live in / with* (2), *wear* (2), *choke on* (2), *experience, hold, counterfeit, stay at home with, lose identity in, lose life to, swarm with, step on* (евфемізм – «зробити боляче»), *breathe, bleed, dive into, drown me in*.

Саме в цій групі розглянемо й модель **PII + (prep) + N**, тому що дієприкметники описують стан людини, яка хворіє.

1. Прийменник with: *plagued with / by* (4), *hit with / by* (3), а також *disease hits the street, stricken / struck with* (3); *disease stricken* та *disease strikes* (4), *ridden* (2), *bloated, scarred, contaminated, crippled, filled, inflicted, stained, bred*.

2. Прийменник in: *drenched in disease* (2), *wrapped* (2), *locked, riddled, draped*, а також згадаємо *disease covered*.

3. Прийменник by: *destroyed by disease* (2), *smothered, swept, outshined, blinded, worked, wiped off, altered*.

4. Виявити хворобу: *feel* (9), *see* (5), *face* (3), *recognize* (2), *think about / of* (2), *diagnose, uncover, reveal, classify, show, grope at, watch out for, hear about, smell disease in the air*.

5. Назвати хворобу: *call sth disease* (5), *name, call: They have yet to name your disease* (Stephanie Rearick – Disease).

6. Вилікувати хворобу, позбутися хвороби: *cure (of, from) disease* (17), *heal (sb of / from)* (11), *fight (against)* (8), *kill* (7), *do away with / with / about / for* (4), *(get) rid (of / sb of)* (3), *shake (off)* (2), *find a solution to* (2), *turn away from* (2), *save from* (2), *stop* (2), *confront* (2), *clear* (2), *combat* (2), *kiss* (метонімія – «місце, де болить») (2), *protect against, fix, clean, wash away, stitch, shut down,*

brush aside, beat, struggle with, take away, withstand, disabuse of, wipe, nurse on, destroy, ease, survive to, tear, work on, treat.

7. **Погіриувати хворобу** або **отримувати користь з неї**: *feed disease* (5), *gratify, sympathize with, worship, thrive on, blame on, serve, beg, feed on.*

8. **Дієслівні словосполучення, які не можна віднести до жодної з вищеназваних груп**: *laugh at disease* (2), *clean sth with disease* (2), *go out with disease, dance with disease.*

У **предикативній моделі N + V** ми виокремили три групи словосполучень:

1. **Хвороби без очевидної персоніфікації**: *disease spreads* (22), *spreads death, makes sick / ill* (2), *pulls sb down* (2), *covers the world* (2), *causes sth* (2), *holds on* (2), *drains, leaves rashes, stains, rubs off on me, does to sb, remains the same, wears away, keeps sb alive, is at its worst, is everywhere, is all we've gotten, diseases are common.*

2. **Хвороби із чіткою персоніфікацією**: *disease kills* (8), а також *a killer that hides in the wind, shows traces of an assassin, comes (back / over sb)* (8), *grows* (6), *eats (sb / at sb / away / through)* (5), *waits* (3), *goes (round and round)* (3), *creeps inside / through* (2), *controls / takes control* (2), *runs* (3), *hurts* (3), *inflicts pain, infects* (3), *afflicts sb, plagues* (2), *brings to knees, haunts* (2), *invades, can't see, claims the air all around sb, evicts sb from sb's life, consumes sb, has no power over sb, takes hold, takes over* (3), *takes and takes, gets the game muffled, dies, messes with sb's head, moves, continues its spree, aids the victim, breeds apathy, is insane.*

3. **Хвороби з рисами інших об'єктів**: *disease flows through veins, floods sb inside, burns inside, melts sb away, bleeds from sb, hangs in the air, inflames sth.*

Прийменникова модель *like (a) disease* налічує 98 прикладів. Дієслівний ряд, який можна побачити в цій моделі, досить різноманітний: *be, breathe, breed, burn through veins, bury, cross, eradicate, feed, feel, grow, hang around, haunt, hold on, infect, inflame, knock down, live, plague, run through veins, spawn, spread, stain, strike, take over.* Окремо маємо зазначити словосполучення *treat sb like disease* (5), де бачимо гру слів, через те, що дієслово має кілька значень, серед яких *лікувати хворобу*

та *ставитися*. Також до цієї моделі відносимо синонімічний варіант *as (a) disease* (2).

Як ми вже зазначали раніше, окрім іменника *disease* репрезентантами концепту є дієслово *to disease* (8 прикладів), іменник *disease* як означення перед іншим іменником (5) та дієприкметник *diseased* (8).

Висновки. Отже, за допомогою когнітивно-дискурсивного підходу в цій розвідці ми з'ясували специфіку вербалізації концепту DISEASE як відкритої багатогранної одиниці людської свідомості, що конструюється в полі сучасного англomовного пісенного дискурсу і репрезентує, з одного боку, індивідуальний, а з іншого – загальносуспільний досвід, пов'язаний із тлумаченням стану хвороби у свідомості носіїв англійської мови.

У результаті розгляду понятійного складника концепту DISEASE можна побачити, що в піснях утілені всі вказані у словниках значення лексеми *disease*, але з більшою кількістю відтінків та метафоричних змістів.

Під час вивчення змістового складника концепту ми зупинилися на функціонально-семантичних моделях, які можна виокремити у структурі колокацій лексеми *disease*. Дані, отримані з вибірки, показали, що найчисленнішою є атрибутивна модель (729 прикладів), а також предикативна (642). Прийменникова та номінативна моделі не такі поширені – 98 та 77 прикладів відповідно.

Порівняння отриманих прикладів із даними словника колокацій англійської мови (Online Collocation Dictionary, 2020) показало, що в пісенному дискурсі сполучуваність лексеми значно багатша та розмаїта.

У представленій статті ми розглянули лише понятійну та змістовну складові частини лексеми *disease*, але не показали образну складову частину цієї лексеми та змістову й образну складові частини синонімічного ряду зробленої вибірки (хоча сам ряд назвали в порядку зменшення). Ці питання плануємо розв'язати в подальших дослідженнях. Також серед перспектив убачаємо простеження гіперонімічних та гіпонімічних зв'язків у межах концепту DISEASE в англomовному пісенному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приходько А. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
2. Concept as the Main Research Object of Cognitive Linguistics / Abdilkalyk K. S. et al. *International Journal of Environmental & Science Education*. 2016. Vol. 11. № 10. P. 3167–3178.
3. Карасик В., Слышкин Г. Лингвокультурный концепт как единица исследования. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики* : научное издание / под ред. И. Стернина. Воронеж : Воронежский государственный университет, 2001. С. 75–80.

4. Селіванова О. Когнітивно-ономасіологічне підґрунтя концептуального моделювання. *Концепты и контрасты* : монографія / Н. Петлюченко и др. ; под ред. Н. Петлюченко. Одесса : Издательский дом «Гельветика», 2017. С. 21–29.
5. Стернин И. Методика исследования структуры концепта. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики* : научное издание / под ред. И. Стернина. Воронеж : Воронежский государственный университет, 2001. С. 58–65.
6. Дубінець З. Концепт «хвороба» у мовній картині світу українців та росіян. *Вісник Львівського університету. Серія «Філологічна»*. 2017. Вип. 64. Ч. II. С. 366–375.
7. Лабенко О. Концепт ХВОРОБА в українській, англійській та французькій мовах: етнолінгвістичний та лінгвопрагматичний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Одеса, 2019. 268 с.
8. Постовалова В. Картина мира в жизнедеятельности человека. *Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира*. Москва, 1988. С. 8–69.
9. Селиванова Е. Когнитивная ономасиология. Киев : Фитосоцицентр, 2000. 248 с.
10. Жданова Н. Концепт «судьба» в русском и английском языках. *Вестник Новгородского государственного университета*. 2006. № 36. С. 52–54.
11. Collins Online English Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/disease> (дата звернення: 10.02.2020).
12. Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/disease?q=disease> (дата звернення: 10.02.2020).
13. Merriam Webster. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/disease> (дата звернення: 10.02.2020).
14. Lyrics containing the term: disease. URL: <https://www.lyrics.com/lyrics/disease-> (дата звернення: 15.03.2020).
15. Online Collocation Dictionary. URL: <https://www.freecollocation.com/> (дата звернення: 20.07.2020).

REFERENCES

1. Prykhodko A. M. Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvni paradyhmi linhvistyky. [Concepts and Concept Systems in Cognitive and Discursive Paradigm of Linguistics]. Zaporizhzhia : Premier, 2008. 332 p. [in Ukrainian]
2. Concept as the Main Research Object of Cognitive Linguistics / Abdilkalyk K. S. et al. *International Journal of Environmental & Science Education*. 2016. Vol. 11. № 10. Pp. 3167–3178. [in English]
3. Karasik V. I., Slyshkin G. G. Lingvokulturnyy kontsept kak edinita issledovaniya. [Linguocultural Concept as a Research Unit]. *Methodological problems of cognitive linguistics* : scientific edition / ed. I. A. Sternin. Voronezh : Voronezh State University, 2001. Pp. 75–80. [in Russian]
4. Selivanova O. O. Kohnityvno-onomasiolohichne pidgruntia kontseptualnoho modeliuвання. [Cognitive and Onomasiologic Base of Conceptual Modelling]. *Concepts and contrasts* : monograph / N. V. Petliuchenko et al. ; ed. N. V. Petliuchenko. Odessa : Publishing House “Helvetyka”, 2017. Pp. 21–29. [in Ukrainian]
5. Sternin I. A. Metodika issledovaniya struktury kontseptu. [Methodology of Research of Concept Structure]. *Methodological problems of cognitive linguistics* : scientific edition / ed. I. A. Sternin. Voronezh : Voronezh State University, 2001. Pp. 58–65. [in Russian]
6. Dubinets Z. Kontsept “khvoroba” v movnii kartyni svitu ukrainsiv ta rosiiian. [The Concept “Illness” in the Language World of Ukrainians and Russians]. *Periodical of Lviv University. Series philological*. 2017. Iss. 64. Pt. II. Pp. 366–375. [in Ukrainian]
7. Labenko O. V. Kontsept KHVORоба v ukrainskii, anhliiskii ta frantsuzkii movakh: etnolinhvistychnyi ta linhvoprahmatychnyi aspekty : dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.15 [Concept DISEASE in Ukrainian, English and French: Ethnolinguistic and Linguopragmatic Aspects : Candidate's thesis : 10.02.15] / International Humanities University of the Ministry of education and science. Odesa, 2019. 268 p. [in Ukrainian]
8. Postovalova V. I. Kartina mira v zhiznedeyatelnosti cheloveka [World Picture in the Human Vital Activity]. *The Role of Human Factor in Language. Language and World Picture*. Moscow, 1988. Pp. 8–69. [in Russian]
9. Selivanova Ye. A. Kognitivnaya onomasiologiya. [Cognitive onomasiology]. Kiev : Fitosotsiotsentr, 2000. 248 p. [in Russian]
10. Zhdanova N. V. Kontsept “sudba” v russkom i angliyskom yazykakh. [Concept “destiny” in the Russian and English languages]. *The Periodical of Novgorod State University*. 2006. № 36. Pp. 52–54. [in Russian]
11. Collins Online English Dictionary. (data zvernennia: 10.02.2020). URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/disease>. [in English]
12. Oxford Learner's Dictionaries. (data zvernennia: 10.02.2020). URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/disease?q=disease>. [in English]
13. Merriam Webster. (data zvernennia: 10.02.2020). URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/disease>. [in English]
14. Lyrics containing the term: disease. (data zvernennia: 15.03.2020). URL: <https://www.lyrics.com/lyrics/disease->. [in English]
15. Online Collocation Dictionary (data zvernennia: 20.07.2020). URL: <https://www.freecollocation.com/>. [in English]